

SILVERTÄRNAN VÅREN 2016

Tema: Rovfåglar

SÖDERHAMNS

FÅGELKLUBB

Söderhamns Fågelklubb (SFK)

Syfte

SFKs syfte är att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan och dess miljö, att verka för att hos allmänheten väcka och underhålla intresset för fåglar och fågelmiljöer, samt att skapa förutsättningar för medlemmarna att aktivt utöva sitt fågelintresse.

Bli medlem

Medlemskap i SFK erhålls genom att sätta in 150 kr på vårt pg 879140-2. För varje ytterligare familjemedlem betalas 10 kr. Glöm inte att ange Ditt namn och Din adress, samt namn på eventuella familjemedlemmar.

Styrelse

Ordförande:	Thomas Tiger	070-517 50 69
Vice ordf:	Magnus Ahlgren	073-020 99 31
Sekreterare:	Angus Thomson	0270-28 70 37
Kassör:	Stefan Persson	070-342 64 63
Ledamot:	Lilian Sörberg	070-359 22 37
Ledamot:	Bengt Göthe	070-533 70 98
Ledamot:	Rolf Borg	073-542 11 84
Suppleant:	Eva Lundh	070-256 35 81
Suppleant:	Gunnel Edenström	070-298 67 73
Suppleant:	Thomas Rask	070-394 86 12

Hemsida

www.silvertarna.se

Webmaster: Lena Radler

Programansvarig

Bengt Göthe, Rolf Borg

Redaktion för Silvertärnan

Magnus Ahlgren, Rolf Borg, Bengt Göthe

Klubblokal

Godtemplarhuset/IOGT-NTO Åsgatan 9, Söderhamn

Bild framsida: Sparvhök

Foto: Angus Thomson

Bild baksida: Tornfalk

Foto: Rolf Borg

Ordförande har ordet

År 1919 befann sig Sir Arthur Eddington med sina två forskarlag på södra halvklotet för att genomföra ett experiment. De studerade en total solförmörkelse och kunde för första gången verifiera Albert Einsteins teori om att stora massiva kroppar (som t.ex. solen) kunde böja ljus. Einstein hade nämligen förutspått detta i sin allmänna relativitetsteori år 1916. I år är det alltså hundra år sedan Albert Einstein publicerade sin allmänna relativitetsteori. Den ansågs då så avancerad att någon sagt att endast tre personer i världen kunde förstå den! (När Sir Arthur Eddington fick höra detta lär han ha frågat: ” - *Vem är den tredje?*”)

Jag har alltid beundrat stora pedagoger eftersom de förklarar saker, ofta på ett enkelt sätt. Själv glömmer jag aldrig en fysiklektion under högskoletiden då en professor för oss studenter skulle förklara innebörden av ordet ”infinitesimal” (vilket beskriver något mycket litet). Han sa: ” - *Det är så litet att det bara finns ibland!*”

Inom ornitologin är bra och pedagogiska förklaringar ofta nyckeln till framgångsrikt fågelskydd. Endast då saker och ting förklaras på ett för beslutsfattare begripligt sätt kan man få stöd för effektiva skyddsåtgärder. Allt måste förklaras, och ofta pedagogiskt.

Ta till exempel fjällugglan.

Den är visserligen inte så liten, men den finns bara ibland! När den häckar finns den uppenbarligen, men därefter verkar den vara helt borta från jordklotet. Att förklara detta mysterium är viktigt när man vill diskutera eventuella skyddsåtgärder för arten.

Nu har i alla fall kanadensiska forskare med hjälp av satellitsändare kunnat följa ett antal fjällugglor efter att de häckat färdigt. I norra Kanada följde man 17 fjällugglor och fann att de till stor del tillbringade vintern ute i polarisen! Vissa områden kring polarisen har ständigt öppet vatten, som t.ex. Hudson Strait mellan Baffinön och det kanadensiska fastlandet. Här jagar fjällugglorna ejder, ismås, rosenmås och andra sjöfåglar. De har även setts jaga fisk i flodmynningar och man har hittat fiskrester i magarna på döda ugglor. En liknande studie som gjorts i Norge indikerar också att de nordiska fjällugglorna tillbringar vintern längs ishavskusten. De nordiska ugglorna drog efter häckningen österut mot kustområdena kring Kolahalvön.

Genom att förklara mysteriet med fjällugglornas vintervistelse i polarisen förstår man också vikten av ett bra ekosystem i havet, som skapar föda åt arktiska arter som fjällugglorna i sin tur lever av.

Fjälluggla (*Bubo scandiacus*)
- finns inte bara ibland!

Foto: Rolf Borg

forts.

Ett annat exempel är gamarnas snabba populationsminskningar runt om i världen. Sedan 90-talet har vissa gampopulationer i södra Asien minskat med 99%. Det tog flera år av forskning innan man kunde knyta minskningen till användandet av det antiinflammatoriska ämnet diclofenac i samband med boskapsuppfödning. Gamarna åt döda djur och fick på så sätt i sig ämnet. Gamar (och även örnar av släktet *Aquila*) har visat sig mycket känsliga för veterinärt diclofenac.

16 av världens 21 gamarter häckar i gamla världen (Europa, Afrika och Asien) och befinner sig i ett mycket kritiskt läge i händelse av att användandet av diclofenac skulle öka. Insatser görs därför för att på ett pedagogiskt sätt beskriva detta. På ett möte på Nigerias ambassad i Tokyo den 15 december gjordes en sådan insats. Representeranter för BirdLife International gjorde en mycket pedagogisk läges- och konsekvensanalys av det prekära läget för de 11 gamarter som lever i Afrika.

De 10 deltagande ambassadörerna, representerande länder i västra Afrika, fick nya kunskaper om gamarnas betydelse för människors liv och hälsa. De fick veta att gamarna är en tillgång vad gäller sanitära förhållanden, minskar spridning av sjukdomar och utgör ett "early warning system" när det gäller tjuvjakt.

I slutet av föredragningen underströk ambassadörerna hur snabbt deras negativa attityd och avsmak för gamar hade förändrats efter att de förstått gamarnas betydelse för människors välmående. De uttryckte också fullt stöd för Birdlife's fortsatta arbete med gamarna, och skulle själva driva frågan vidare i sina respektive hemländer.

Gåsgam (*Gyps fulvus*) - finns fortfarande!
Foto: Thomas Tiger, Spanien 2006

Att enkelt och pedagogiskt kunna förklara svåra samband är viktigt inom fågelskyddet. Som grund behövs forskningen så att man förstår hur saker och ting hänger ihop. Ingen säger det bättre än Albert Einstein själv: "*If you can't explain it simply, you don't understand it well enough*".

Väl mött i markerna!
Thomas Tiger

Källor:

Om fjällugglor: [http://www.birdlife.se/sof/nyheter/2016/fjallugglor-overvintrar-i-polarisen!/?](http://www.birdlife.se/sof/nyheter/2016/fjallugglor-overvintrar-i-polarisen!/)

Om gamar: <http://www.birdlife.org/worldwide/news/west-african-ambassadors-endorse-birdlife's-vulture-campaign>

TEMA– Rovfåglar

Text: Magnus Ahlgren

Ämnet rovfåglar ger många associationer och väcker känslor av olika slag. Rädsla, fascination, beundran. För mig har det alltid handlat om beundran. Det började med en färgplansch från tidningen Vi i slutet på 60-talet. Den fick mig fast. Det var kungsörnen på den planschen som gjorde mig till fågelskådare! Nästan lika majestätisk som havsörnen fast mer proportionerlig och vackert tecknad i brunt och guldgult. Döm om lyckan när jag något år senare fick se fem stycken sittandes på rad vid Vombs Ängar i Skåne. Pigrimsfalken blev min nästa förälskelse. Det var förstås de svindlande hastigheterna som lockade. Det skulle dröja nästan 20 år innan jag fick se ett dyk i full fart. Det var värt väntan...

Det här numret av Silvertärnan ägnar vi åt Rovfåglar. Eller närmare bestämt de dagrovfåglar som häckar eller annars förekommer regelbundet i Hälsingland. De fåglar vi presenterar tillhör tre familjer, *Accipitridae* dit gamar, örnar, kärrhökar, hökar, glador och vråkar hör. *Pandionidae*, fiskgjuse, som bokstavligt talat är en udda fågel eftersom det är den enda arten i familjen. Arten finns över stora delar av världen och har inga andra nära släktingar. Slutligen *falconidae* som omfattar falkar.

Havsörn

För bara 40 år sedan stod vår största rovfågel på gränsen till utrotning i Sverige. Miljögifter och tjuvjakt var de främsta orsakerna. Arten har hämtat sig de senaste decennierna och havsörnen är numera en av vår skärgårds karaktärsfåglar. Vår största rovfågel kan mäta nästan två och en halv meter mellan vingspetsarna och väga över åtta kilo! Liksom hos andra rovfåglar är honorna större än hanarna. Havsörnens bo byggs oftast i en grov tall eller på en klippa. Det används och byggs på år efter år av samma par. Gamla bon kan därför väga flera hundra kilo. I Hälsingland häckar ca: 40 par havsörn. Vid sidan av de lokaler som nämns nedan är fågeltornet på Stenöarna en bra plats för havsörnsobservationer i stort sett året om.

Havsörn (*Haliaeetus albicilla*)
Foto: Rolf Borg

Kungsörn

Nästan lika stor som havsörnen. Ett kungsörnsrevir kan vara så stort som 600 km² och innehålla flera bon som paret skiftar mellan år från år. Kungsörnen betecknas som så hotad i Sverige att den är rödlistad av Naturvårdsverket och åtgärder pågår därför till skydd för arten. Äggsamlade och tjuvjakt förekommer fortfarande. Andra hot kommer från vindkraftverk och trafik. Ytterligare en svårighet för kungsörnen är att det är alltmer ont om lämpliga boträd (grova tallar i en skyddad miljö) till följd av det moderna skogsbruket. Ca 20 kungsörnspar häckar i Hälsingland, de flesta i inlandet.

Kungsörn (*Haliaeetus chrysaetos*)
Foto: Bengt Göthe

Fiskgjuse

Denna flyttfågel kan ses längs våra vattendrag från april till oktober. Fiskgjusen lever nästan uteslutande på fisk. Näst örnarna vår största rovfågel med upp till 170 cm mellan vingspetsarna. Fiskgjusen bygger sitt bo i trädtoppar nära vatten. Jakten är imponerande. Fågeln ryttlar på 50-60 meters höjd. När den får syn på en fisk faller den ihop vingarna och faller mot vattnet som en pil. Strax före nedslaget faller den fram fötterna som slår i vattnet med 70 km/h. Ofta försvinner fågeln helt under ytan innan den kommer upp med bytet. Detta väger som regel från något hekto upp till ett kilo. Ibland händer det att gjusen fångar en alltför stor fisk som den inte lyckas lyfta med, gjusen måste då släppa bytet för att inte bli nerdragen och dränkt. En bra plats för att se fiskande gjusar är Flaket, det grunda vattenområdet söder om Forsbackabron. Ca 160 par häckar i Hälsingland.

Fiskgjuse (*Pandion haliaetus*)

Foto: Stefan Persson

Brun kärrhök

Den bruna kärrhökens flykt är karaktäristisk där den glider fram över vassen på lätt lyfta vingar, på jakt efter grodor, fågelungar, smågnagare. Boet byggs i vassen. Drygt ormvråksstor men nättare i kroppen. Hanen har ljusa vingundersidor med mörka vingspetsar, honan är oftast varmt brun färgad med mjukare kontraster. Fram till 1990-talet ökade arten kraftigt i Sverige men i Hälsingland häckar endast ca 40 par. Den bruna kärrhöken är en flyttfågel som finns i våra marker maj-september. Ålsjön är en bra lokal för att få se brun kärrhök.

Brun kärrhök (*Circus aeruginosus*)

Foto: Rolf Borg

Blå kärrhök

Aningen mindre och nättare än sin bruna släkting och med mindre fingrade vingspetsar. Hanen är karaktäristiskt ljus blågrå med svarta vingspetsar. Honan är brungrå med lysande vit övergump. Arten häckar på myrmark. I Söderhamnstrakten syns den mest och bäst på Ålsjöängarna under vår och höst. Under sorkår händer det att något enstaka par häckar i vårt landskap.

Blå kärrhök (*Circus cyaneus*)

Foto: Angus Thomson

Ormvråk

Sveriges och Hälsinglands vanligaste rovfågel. Den vanligaste fjäderdräkten är mörkbruna kroppsfjädrar med ett brett ljusare band över bröstet, vingar med mörkbruna täckfjädrar samt ljusa hand- och armpennor med mörkare ytterkanter. Kan vara svår att skilja från bivråk och fjällvråk. I glidflykt håller ormvråken sina vingar plant eller något lyfta, detta är en bra karaktär som kan vara till hjälp vid artbestämningen. Ormvråken bygger sitt risbo i en stadig grenklyka i ett lite större träd. Födan består av smågnagare, kräldjur men även insekter och mask.

En del ormvråkar ryttlar vid jakten men de flesta gör inte det. 1400 par bedöms häcka i Hälsingland. De ormvråkar som häckar hos oss flyttar iväg i september-oktober och återkommer i mars-april.

Ormvråk (*Buteo buteo*)

Foto: Angus Thomson

Fjällvråk

Som framgår av namnet hör den här vråken huvudsakligen hemma i fjällvärlden där den häckar i klippbranter men även i träd. Födan består mest av smågnagare. Fjällvråken flyttar i oktober och återkommer under april. Flyttningen går till södra Skandinavien. Fjäderdräkten kan vara rätt lik ormvråk, men några viktiga karaktärer skiljer: Fjällvråken har alltid en mörk rund fläck på vingknogen. Ljusa ormvråkar kan ha ett mörkt, tunt kommatecken men fjällvråkens vingknogsfläck är större. Vidare har fjällvråken alltid en ljus övergump och ljus överdel på stjärten med ett brett eller flera smala mörka band längst ut. Sedd framifrån i glidflykt syns att fjällvråken har en ”knyck” på vingen i höjd med knogen. Inre delen av vingen är lätt v-formad uppåt medan yttre delen av vingen hålls i plan. Fjällvråken ryttlar ofta. I Hälsingland häckar arten med stor variation; 0-50 par beroende på tillgången på lämlar och andra gnagare.

Fjällvråk (*Buteo lagopus*)

Foto: Angus Thomson

Stäpphök

Mindre och ännu smäckrare släkting till blå och bruna kärrhöken. Stäpphöken häckar inte i Hälsingland men har kommit att bli en allt mer frekvent gäst under våren och sommaren. Arten har beskrivits något utförligare i vårnumret av Silvertärnan 2014.

Stäpphök (*Circus macrourus*)

Foto: Lena Radler

Bivråk

Bivråken är en sommargäst som kommer i maj och flyttar i slutet av augusti. Ungarnas stapelföda är jordgetingslarver. De vuxna fåglarna gräver upp hela jordgetingbon och tar med dem till vråkboet. Bivråken tillhör en egen vråkfamilj men kan ändå lätt förväxlas med framförallt ormvråk. Bivråken har dock ett mindre kompakt utseende med något längre vingar, längre stjärt och framskjutet huvud. Färgteckningarna varierar men i de allra flesta dräkter syns ett dubbelt inre vingband hos bivråken. Till skillnad från ormvråken uppvisar den aldrig något ljus band över bröstet. I glidflykten hänger bivråken något nedåt med vingarna. Arten ryttlar aldrig. Knappt 100 par beräknas häcka i Hälsingland.

Bivråk (*Pernis apivorus*)

Foto: Thomas Tiger

Sparvhök

Städernas vanligaste rovfågel; vintertid en frekvent gäst vid fågelbord och i trädgårdar. Mycket mindre och lättare än duvhök. En sparvhökshona kan ändå vara förvånansvärt svår att skilja från en duvhökshane. Sparvhökens flaxiga flykt är dock karakteristisk, liksom dess slanka kropp med smalt höftparti. Sparvhökens föda består nästan uteslutande av småfågel upp till traststorlek. Vid fågelbordet avslöjas sparvhökens närvaro ofta av ljudliga och utdragna varningsläten från talgoxe och andra mesar. 1100 par häckar i Hälsingland.

Sparvhök (*Accipiter nisus*)

Foto: Angus Thomson

Duvhök

Denna art är mer fåtalig än sparvhöken och syns sällan vid fågelborden. Men den förekommer regelbundet i städernas parker och i bebyggelse nära skog. Med tyngre flykt och roende vingslag, bukig profil och brett höftparti borde duvhöken vara lätt att skilja från sin mindre släkting. På sittande fågel syns förstas duvhökens avsevärt större fötter och grövre ben. En duvhökshona kan ta så stora byten som kråka och tjäder! När duvhöken är i närheten ”snarkar” kråkorna och håller sig på respektfullt avstånd. 400 par häckar i Hälsingland.

Duvhök (*Accipiter gentilis*)

Foto: Stefan Persson

Jaktfalk

Störst bland falkarna, i paritet med duvhök och bukig liksom denna. Annars lättast att förväxla med pilgrimsfalk, som dock är smäckrare byggd och har något spetsigare vingar. Dyker sällan, jagar oftast ikapp sina byten i planflykt. Huvudsakligen en fjällfågel; häckar inte i vårt landskap men förekommer som sällsynt gäst, framför allt vintertid.

Jaktfalk (*Falco rusticolus*)
Foto: Esbjörn Nordlund

Pilgrimsfalk

Den svarta huvan med mörka mustaschstreck är karaktäristiska för den här vackra fågeln. Pilgrimsfalkens stapelföda är fåglar; ofta duvor och änder men även mindre fåglar. Den har många jaktmetoder; den mest spektakulära är när den jagar upp hela flockar från rastplatser och fågelsjöar, därefter tar höjd och avslutar med ett våldsamt dyk mot det utvalda bytet. Pilgrimsfalken har hämtat sig väl. För bara några decennier sedan fanns 8-10 häckande par i hela Sverige, nu har vi lika många par bara i Hälsingland. Under sträcksäsongen är Ålsjöängarna en bra plats att observera passerande pilgrimsfalkar.

Pilgrimsfalk (*Falco peregrinus*)
Foto: Thomas Tiger

Lärkfalk

Den här lilla smäckra falken är huvudsakligen insektsätare men tar även tättingar och småvadare genom att flyga ikapp sina byten i hög hastighet. Utseendemässigt kan lärkfalken beskrivas som en pilgrimsfalk i miniatyr, inklusive den svarta huvan med mustaschstreck. På nära håll syns dock de "röda byxorna" som pilgrimsfalken saknar. Lärkfalken är också betydligt nättare och har smalare vingar som på håll kan ge falken ett tornseglarlikt intryck. Sommarkvällar är gamla fågeltornet vid Ålsjön är en utmärkt plats för att på nära håll få se lärkfalk som jagar trolsländor över vassruggarna. 120 lärkfalkspar häckar i Hälsingland.

Lärkfalk (*Falco subbuteo*)
Foto: Rolf Borg

Stenfalk

Sveriges minsta falk, bara drygt traststor. Kan på håll förväxlas med ung pilgrimsfalk om jämförelseobjekt saknas. Tips: hos en sittande fågel kan man lätt se att näbb och fötter är förhållandevis klenare hos stenfalken! Snabba klippande vingslag. Jagar i hög hastighet lågt över öppna marker, längs diken och buskridåer, inte sällan sker jakten i par. Häckar fjällnära men också på myrar, heder och strandängar. Särskilt ses stenfalken på Ålsjöängarna under höst och vår. Endast ett fåtal par häckar i Hälsingland.

Stenfalk (*Falco columbarius*)
Foto: Thomas Tiger

Tornfalk

Tegelröd, i storlek som en kaja. Jakten är typisk; falken ryttlar elegant över mader och ängar, sänker sig ner och slår till sist en gnagare eller ett kräldjur på marken. Det händer dock att tornfalkar gör sällskap med lärkfalkar under deras jakt på sländor och det verkar finnas tornfalkar som specialiserat sig på att fanga tättingar under sträcksången. Ålsjöängarna är en bra lokal för att se tornfalk vår, sommar och höst. I Hälsingland häckar ca 250 par.

Tornfalk (*Falco tinnunculus*)
Foto: Angus Thomson

Fågellokaler för rovfågelobservationer.

Under sträcket vår och höst är Ålsjöängarna en given plats för rovfågelskådning. Bra parkeringsmöjligheter finns vid E4-avfarten mot Östansjö. Tvärs över vägen finns en bra observationsplats nedanför fågeltornet vid Holmen. Vårsträcket pågår från mars till maj, höststräcket från augusti till oktober.

Västra Berget och Alirs Öga är två utkikspunkter som ger bra överblick och långt siktfält. Till Västra Berget kan du gå på stigar från Västerbacken eller köra bil via Västra Tullgatan. För att komma till Alirs Öga åker du från Söderhamns Centrum mot Flygstaden. Vid Hällmyra skidområde tar du av vägen och svänger vänster mot Stormorshäll. Alirs öga ligger på vänster hand efter en knapp kilometer.

Anslagstavlan

Korsordet hösten 2015

Under SFKs traditionella jul-avslutning ("skinksmörgåsen") drogs vinnarna i höstnumrets korsordstävling. 18 rätta svar hade inkommit till redaktionen.

Det rätta svaret var "Stare"
Vinnare:

1. Ella Edorsson, Edsbyn
2. Sven-Erik Högberg, Bollnäs
3. Birgitta Terent, Uppsala

Vi gratulerar pristagarna!

**Glöm inte fågeltorns-
kampen den 7/5 !**

Reportage!

Vi i redaktionen vill gärna ha era små fågelberättelser till Silvertärnan! Har ni varit med om något speciellt så skriv gärna några rader till oss. Vi svarar för korrekturläsningen. Skicka ditt bidrag via mejl till: info@silvertarna.se

När kommer vårfåglarna!?

På hemsidan finns en blankett att hämta där du kan kryssa i när du ser dina första vårfåglar.

Du kan även se när vårfåglarna kommit tidigare år. Materialet hittar du under menyvalet "Om fåglar".

Resultat SFK Bird race 2016

1. Ringmärkarna (42 arter)

2. På kryss (34 arter)

3. Bör kollas (25 arter) samt Hans o Greta (25 arter)

4 lag deltog i tävlingen den 16/1.

Under dagen noterades 46 olika arter i kommunen.

Vårprogram 2016

Bästa medlem!

Här följer som vanligt ett fullspäckat vårprogram med aktiviteter av olika slag. Våren är ju en intensiv tid för alla fågelintresserade och det är därför naturligt att vi har många exkursioner under den årstiden. Hoppas att du finner vårprogrammet intressant!

Notera också att vi som vanligt ”förlänger” säsongen något och plockar med några höstaktiviteter i detta program. Det gör vi eftersom Silvertärnan inte kommer förrän en bit in i september.

Alla är välkomna på våra exkursioner och andra aktiviteter.
Ta gärna med vänner och bekanta.

OBS!
Ev. ändringar och tillägg i programmet
uppdateras via vår hemsida
www.silvertarna.se

Bra att veta:

Vid alla exkursioner anger vi en samlingsplats. Där samlas vi för samåkning om vi ska till någon annan plats.

Varma kläder och fika är alltid bra att ha med. Vi står ofta stilla och det kan vissa årstider bli ganska kallt. Då är det skönt att värma sig med lite fika och en varm tröja. Fågelbok och kikare är bra att ha med sig. Oftast har någon i gruppen med sig tubkikare så det går att artbestämma fåglar på längre avstånd. Man behöver inte vara expert för att följa med. Vi hjälps åt att besvara frågor, och kom ihåg - det finns inga dumma frågor. Vissa exkursioner är lite mer ansträngande med t.ex. en längre promenad, och då har vi försökt ange det i programmet. Har du frågor inför en exkursion går det alltid bra att kontakta exkursionsledaren.

När vi är inomhus träffas vi på vår klubblokal Godtemplargården/IOGT-NTO om inte annat anges. Godtemplargården ligger på Åsgatan 9, Söderhamn (se sid 2).

Exkursionerna sker i samarbete med Studieförbundet i Söderhamn

forts.

OBS! Årets tisdagsexkursioner redovisas separat på sidan 15.

9/2 tisdag (Denna bildvisning annonserades även i förra numret av Silvertärnan)

BILDVISNING Medlemmarnas egna bilder

Vi tittar på fågelbilder tagna av klubbens egna medlemmar. Har du några bilder så ta gärna med dem på ett USB-minne. Klubben bjuder på fika under kvällen.

Vi träffas på Godtemplargården, Åsgatan 9, Söderhamn kl. 19:00

För info ring Magnus Ahlgren 070-020 99 31

10/3 torsdag

UGGLEKVÄLL

Nu är det hög tid att ge sig ut och lyssna efter ugglornas magiska rop igen! Följ med oss ut! Har vi tur får vi höra berguven eller kattugglan ropa!

Samling vid Resecentrum kl. 19:00 för samåkning.

För info ring Lars Henningsson 070-699 89 31

12/3 lördag

ÅRSMÖTE

Härmed kallas samtliga medlemmar i Söderhamns Fågelklubb till årsmöte.

Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar kommer Lena Radler att visa

Afrikabilder. En kväll man inte bör missa! SFK bjuder på fika.

Vi träffas på Godtemplargården, Åsgatan 9, Söderhamn kl. 19:00

För info ring Gunnel Edenström 070-298 67 73

2/4 lördag

VÅRDBERGET Ljusne

Från Vårdberget i Ljusne har vi en fantastisk utsikt och bör kunna få se både rovfåglar och småfågelsträck. Parkering finns vid servicehuset Kastanjen.

Därifrån är det en brant stig på ca 200m upp till toppen. Vi finns på berget från kl. 06:00 för den som är morgonpigg. För den morgontrötte samlas vi vid resecentrum kl. 08:00 för samåkning.

För info ring Stefan Person 070-533 70 98

9/4 lördag

ROVFÅGLAR Ålsjöängarna

Nu återvänder fåglarna på bred front. Vid norra tornet har vi en utmärkt utsikt och vi skådar mot skyn efter rovfåglar och annat som kan komma flygande.

Samling vid Ålsjöparkeringen kl. 10:00.

För info ring Thomas Tiger 070-517 50 69

23/4 lördag

HJÄLSTAVIKEN Uppland (OBS! anmälan)

Vi gör en dagstur till Upplands bästa fågellokal. Här finns en fågelrikedom som vi inte är vana vid här hemma i Hälsingland. Räkna bl. a med 1000-tals gäss.

Samling vid Resecentrum kl. 06:00 för samåkning. (Restid ca: 2 1/2 timme).

För info och anmälan ring Rolf Borg 070-542 11 84

1/5 söndag

KORSHOLMEN Långvind

Korsholmen är vår bästa lokal för att skåda havsfågel. Det är en bit att gå genom skogen på delvis ojämn mark, men är fantastiskt fint när man kommer ut till klipporna. Om vinden ligger på från havet kan det vara kallt, så ta med en extra tröja.

Samling vid Resecentrum kl. 05:00 för samåkning.

För info ring Lars Henningsson 070-699 89 31

7/5 lördag

FÅGELTORNSKAMPEN Ålsjötornet

Under många år har man i Finland genomfört Fågeltornskampen där ca 300 torn från hela landet deltar. I Sverige har vi deltagit med lag sedan 2011.

I fjol kom SFK på en sjunde plats med 97 arter. Reglerna är enkla - hitta så många arter som möjligt från tornet mellan kl. 05:00-13:00.

Kom och var med under någon del av dagen! Ta med fika.

Reportage från tidigare fågeltornskamper finns på vår hemsida.

Vi finns i tornet mellan kl. 05:00-13:00

För info ring Thomas Tiger 070-517 50 69

4/6 lördag

NATTSÅNGARE

Nu är nattsångarna igång och vi åker ut till några lokaler för att lyssna.

Har vi tur får vi höra nattsäckran. Fika och varma kläder rekommenderas.

Samling vid Resecentrum kl. 22:00

För info ring Robert Lindberg 0270-100 88

1/9 torsdag

TORS DAGSEXKURSION

Från den första september får man gå fritt i reservatet och vi kan då spana av stränderna på ett bättre sätt än under sommaren.

Samling vid Stenötornet kl. 18:00.

För info ring Stefan Persson 070-342 64 63

4/9 söndag

RINGMÄRKNING Granskärs våtmark

En av våra populäraste aktiviteter där du har möjlighet att lära dig om ringmärkning och på nära håll få se våra småfåglar. Vi håller som vanligt till vid paviljongen vid Granskärs våtmark.

Du finner oss där mellan kl. 06:00 och 10:00

För info kontakta Stefan Persson 070-342 64 63

forts.

Vårens tisdagsexkursioner (samling sker vid Ålsjöparkeringen kl. 18:00)

3/5 tisdag För info ring Gunnar Andersson 073-651 40 17

10/5 tisdag För info ring Magnus Ahlgren 073-020 99 31

17/5 tisdag För info ring Thomas Tiger 070-517 50 69

24/5 tisdag För info ring Stefan Persson 070-342 64 63

31/5 tisdag För info ring Rolf Borg 073-542 11 84

Sommarens tisdagsexkursioner (samling sker vid Stenötornet kl. 18:00)

2/8 tisdag För info ring Thomas Tiger 070-517 50 69

9/8 tisdag För info ring Magnus Ahlgren 073-020 99 31

16/8 tisdag För info ring Stefan Persson 070-342 64 63

23/8 tisdag För info ring Bengt Göthe 070-533 70 98

30/8 tisdag För info ring Magnus Ahlgren 073-020 99 31

Några bilder ur programmet för 2015.

Genomgång efter SFKs Bird Race.
Foto: Thomas Tiger

Ringmärkning vid Granskär.
Foto: Rolf Borg

Rovfågelspaning vid Ålsjön.
Foto: Stefan Persson

Fågeltornskampen, Ålsjötorner.
Foto: Thomas Tiger

Ovanliga obsar i Söderhamn

En **berglärka** hittades på Stenö den 27 dec. Den är fortfarande kvar vid pressläggningen av Silvertärnan. Det är det första dokumenterade vinterfyndet i landskapet. I Hälsingland har totalt 37 fynd rapporterats på den nu alltmer sällsynta arten.

Berglärka (*Eremophila alpestris*)
Foto: Rolf Borg

En **vitryggig hackspett** upptäcktes vid Ellervik, Bergvik den 13-dec. Flera vitryggar kom från öster under hösten till Sverige, bl.a. en i Hölick, Hudiksvall den 3-okt. Dessa båda var de 4:e och 5:e fynden i Hälsingland under 2000-talet. Under första halvan av 1900-talet häckade däremot arten sällsynt i kommunen.

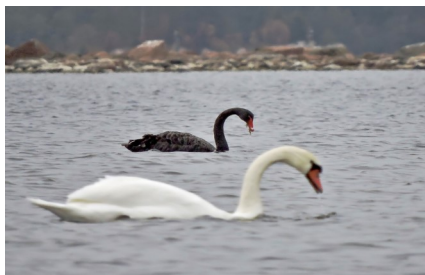
Den 4 jan hittades en **lappuggla** vid Inaängarna. Arten är inte ovanlig men alltid rolig att hitta. Vi minns 2012 då mängder av lappugglor gästade vår kommun.

Lappuggla (*Strix nebulosa*)
Foto: Angus Thomson

Hösten gav några östliga sångare: en **kungsfågelsångare** den 7-okt och 6 st. **tajgasångare** sep – okt ute på Prästgrundet.

Ovanligt är det även med **svart svan**. Arten häckar normalt i Australien och fynd i Sverige antas komma från inplanterade populationer runt om i Europa. Hur som helst en vacker fågel som höll till efter kuststräckan Skärså – Stenö under hela hösten fram till den 15 nov.

Svart svan (*Cygnus atratus*)
Foto: Thomas Tiger

Notiser

SFK har ny klubblokal

I många år har SFK haft klubblokal i bygdegården Vargen. Denna fastighet såldes under 2015 varför SFK sedan årsskiftet har ny klubblokal med adress Godtemplargården (IOGT-NTO), Åsgatan 9, Söderhamn.

SFK välkomnar alla gamla och nya medlemmar till spännande möten, trevlig gemenskap och intressanta bildvisningar i vår nya lokal!

/Red.

Koltrast Sveriges nationalfågel – igen!

Efter nästan ett års ”tävlande” vann koltrast svenska folkets val av nationalfågel. Den tidigare nationalfågeln (koltrast) blev framröstad i en ganska begränsad omröstning 1962. Just det begränsade deltagarantalet och den lokala prägeln (främst Stockholmsregionen) på tävlingen, gjorde att Birdlife Sverige tog initiativ till en ny, mer omfattande omröstning. Med start under våren 2015 har succesivt olika fågelarter röstats bort, och inför den avslutande finalen återstod tio arter. Den vinnande arten utsågs under Falsterbo Bird Show 4-6 september 2015 och resultatet i finalen utföll enligt nedan. Koltrasten blev en klar vinnare med nästan 13 000 av de totalt 55 000 finalrösterna. Totalt i tävlingens samtliga omgångar deltog ca 75 000 personer.

1. Koltrast	6. Domherre
2. Skata	7. Sädessärla
3. Blåmes	8. Rödhake
4. Korp	9. Talgoxe
5. Havsörn	10. Bofink

Källa: BirdLife's hemsida (www.birdlife.se)

Inte alla fjällugglor övervintrar i polarisen

Som framgår av ordförandes inledningsord i detta nummer har man nyligen kunnat visa att fjällugglor övervintrar i polarisen eller i arktiska kustområden. Nu är det dock inte alla fjällugglor som tillbringar vintern runt ishavet. Några av de i Kanada studerade ugglorna drog söderut och även i Norden ser vi ibland fjällugglor dyka upp i mer befolkade trakter under vintern. I senaste numret av *Roadrunner* (#4, 2015) har man gjort en statistisk kartläggning av när fjällugglor dyker upp i olika delar av Sverige. Det visar sig att man i Uppland har haft flest observationer av fjälluggla under december-januari. I Södermanland har man störst chans att hitta en fjälluggla under januari-februari. Västmanland har två toppar med en i december och en i mars.

forts.

Dalkarlar och dalkullor bör vara speciellt observanta i slutet av november. Bortsett från Västerbotten som har en förhöjd fyndbild i månadsskiftet april/maj finns det alltså en del vinterfynd av arten även i Sverige.

Hur ser det då ut i Hälsingland? Under senare tid finns 6 godkända observationer av fjälluggla i vårt landskap. Av dessa är 5 gjorda under 2000-talet medan 1 fynd är gjort tidigare (1961). Dess fynd är fördelade från slutet av oktober till början av mars. Tidigare finns dessutom 4 skjutna fåglar (1935-1942).

/Red.

Okänd fågel på matningen? Skicka en bild till SFK!

Nu är matningarna igång på många ställen i kommunen. På SFKs utfodring vid Granskär matar vi normalt mellan oktober och mars. Många väljer dock att mata under större delen av året. Varje säsong händer det att folk får besök på sina matningar av någon fågel som de inte känner igen. SFK har en "artbestämningsjour" dit man kan skicka in en bild på den aktuella fågeln. Vi kommer då att göra vårt bästa för att fågeln i fråga skall bli artbestämd.

Alltså: Om ni får besök på er matning av en fågel som ni inte känner igen ska ni försöka ta en bild på fågeln. Skicka bilden till oss (info@silvertarna.se) med uppgift om när och var bilden är tagen.

/Red.

Gulbrynad sparv (*Emberzia chrysophrys*)
Från matningen vid Säbysjön, Norra Järvafältet i
Uppland.
Foto: Thomas Tiger

Taget i luften

Illustration av det idiomatiska uttrycket.....

”Som att hälla vatten på en gås” – Försöka övertyga någon som är helt avvisande för ens argument; dessa rinner av personen som vatten på en gås.

/Red.

Foto: Rolf Borg.

www.silvertarna.se

